NOTE 17 **PENSJONSKOSTNADER OG - FORPLIKTELSER**

KONSERNETS PENSJONSORDNINGER

Konsernets selskaper har etablert pensjonsordninger i samsvar med lokale lover. Ansatte i konsernets selskaper i Norge deltar i ytelsesbaserte eller innskuddsbaserte pensjonsordninger som tilfredsstiller krav til obligatorisk tjenestepensjon.

YTELSESBASERTE PENSJONSORDNINGER

Ytelsesbaserte pensjonsordninger gir de ansatte rett til bestemte fremtidige pensjonsytelser. Konsernets netto forpliktelse med hensyn på ytelsesbaserte pensjonsordninger er beregnet separat for hver pensjonsordning. Forpliktelsen er et estimat for fremtidige ytelser som ansatte har opptjent basert på antall opptjeningsår og lønnsnivået ved pensjonsalder. Ytelsene neddiskonteres til nåverdi og balanseført forpliktelse reduseres med virkelig verdi av pensjonsmidler for fondsbaserte pensjonsordninger. Endring i forutsetninger, medlemsbestand og avvik mellom estimert og faktisk lønnsøkning og avkastning på midler medfører aktuarielle gevinster og tap. Aktuarmessige gevinster og tap, samt gevinster og tap som følge av avkortning eller avslutning av pensjonsordninger innregnes umiddelbart i totalresultatet.

De ytelsesbaserte pensjonsordningene består av kollektive ordninger samt enkelte tilleggsordning som blant annet omfatter ansatte med pensjonsgrunnlag over 12 G og AFP.

Innskuddsbaserte pensjonsordninger

Ved innskuddsbaserte pensjonsordninger begrenser konsernets forpliktelser seg til å innbetale spesifikke innskudd. Forpliktelser til å yte innskudd til innskuddsbaserte pensjonsordninger innregnes som kostnader i resultatregnskapet når de ansatte har ytt tjenester som gir dem rett til innskuddet.

Andre langsiktige ytelser som følge av tjeneste

Ferd har i tillegg til pensjonsordningene beskrevet over forpliktelser knyttet til fremtidige helseytelser for enkelte grupper av ansatte i USA.

ØKONOMISKE FORUTSETNINGER

Ferd har ytelsesordninger i flere land med varierende økonomiske forhold som vil påvirke forutsetningene som legges til grunn ved beregning av pensjonsforpliktelser. Fastsettelsen av parametre er tilpasset forhold i det enkelte land. Diskonteringsrenten fastsettes som et veid gjennomsnitt av avkastningen på balansedagen på minst AA-ratede selskapsobligasjoner, eller statsobligasjoner i de tilfeller hvor det ikke er noe marked for AA-ratede selskapsobligasjoner. Det er benyttet statsobligasjonsrenten for norske ordninger. I den grad obligasjonen ikke har samme forfallstid som forpliktelsen, justeres diskonteringsrenten. Veid gjennomsnittlig diskonteringsrente per 31. desember 2012 var 2,3 prosent. Som aktuarmessige forutsetninger for demografiske faktorer og avgang er vanlige benyttede forutsetninger innen forsikring lagt til grunn. Fremtidig dødelighet er basert på statistikk og dødelighetstabeller. Veid gjennomsnittlig langsiktig forventet avkastning på pensjonsmidler er 3,8 prosent. Den forventede langsiktige avkastningen er basert på den totale porteføljen; ikke på avkastningen på enkelte kategorier av pensjonsmidler. Avkastningen er utelukkende basert på historisk avkastning uten noen justering.

Økonomiske forutsetninger i norske selskaper per 31. desember

	2012	2011
Diskonteringsrente	2,20%	2,60%
Forventet avkastning på pensjonsmidler	3,60%	4,10%
Forventet lønnsvekst	0-3,25%	3,50%
Fremtidig forventet pensjonsregulering	1,75%	1,30%
Forventet regulering av G	3,00%	3,25%

Intervall for øknomiske forutsetninger i utenlandske selskaper per 31. desember

	2012	2011
Diskonteringsrente	2.00-4.15	2.50-4.70
Forventet avkastning på pensjonsmidler	2.75-7.00	2.75-7.00
Forventet lønnsvekst	0.00-1.00	0.00-4.00
Fremtidig forventet pensjonsregulering	0.00-0.55	0.00-1.75

PENSJONSFORPLIKTELSER

Avstemming av netto pensjonsforpliktelse mot balanse

Beløp i NOK 1 000	2012	2011
Pensjonsforpliktelse for ytelsesbaserte pensjonsordninger	- 211 528	- 254 890
Pensjonsfordringer for ytelsesbaserte pensjonsordninger	9 505	15 457
Sum ytelsesbasert forpliktelse som er innregnet i konsernets balanse	- 202 023	- 239 433

YTELSESBASERTE PENSJONSORDNINGER

Spesifikasjon av innregnet forpliktelse

Beløp i NOK 1 000	2012	2011
Nåverdi av ikke-fondsbaserte pensjonsforpliktelser	- 69 469	- 91 456
Nåverdi av helt eller delvis fondsbaserte pensjonsforpliktelser	- 469 621	- 590 197
Sum nåverdi av ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser	- 539 091	- 681 653
Virkelig verdi av pensjonsmidler	337 068	442 220
Sum ytelsesbasert forpliktelse som er innregnet i konsernets balanse	- 202 023	- 239 433

Bevegelse i forpliktelse for ytelsesbaserte pensjonsordninger

Beløp i NOK 1 000	2012	2011
Forpliktelse for ytelsesbaserte pensjonsordninger per 01.01	681 653	713 725
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	24 635	29 670
Rentekostnad av pensjonsforpliktelsen	20 487	38 503
Estimatavvik på pensjonsforpliktelsen	12 768	60 220
Oppgjør pensjonsordinger	- 17 936	- 209 839
Avkorting av pensjonsordninger	115	- 16 809
Planendringer	- 32 370	
Endring i pensjonsforpliktelsen ved kjøp/salg av datterselskap		81 818
Utbetalte ytelser	- 128 361	- 24 528
Arbeidsgiveravgift	113	
Valutaeffekt av utenlandske pensjonsplaner	- 22 015	8 893
Forpliktelser for ytelsesbaserte pensjonsordninger per 31.12.	539 091	681 653

Bevegelse i virkelig verdi på pensjonsmidler for ytelsesbaserte pensjonsordninger

Beløp i NOK 1 000	2012	2011
Virkelig verdi på pensjonsmidler per 01.01.	442 221	515 175
Forventet avkastning på pensjonsmidler	14 725	28 569
Estimatavvik på pensjonsmidlene	- 14 791	- 21 405
Bidrag fra arbeidsgiver	22 212	44 506
Administrasjonskostnader	- 645	- 1 814
Tilskudd fra ansatte	2 838	1 982
Økning i pensjonsmidler ved kjøp av datterselskaper		79 421
Oppgjør		- 178 949
Utbetalte ytelser	- 114 239	- 47 153
Valutaeffekt av utenlandske pensjonsplaner	- 15 253	21 890
Virkelig verdi på pensjonsmidler per 31.12.	337 068	442 221

Pensjonsmidler innbefatter følgende

Beløp i NOK 1 000	2012	2011
Egenkapitalinstrumenter	54 630	114 206
Gjeldsinstrumenter	92 103	103 116
Forvaltet i forsikringsselskaper	138 418	63 433
Eiendomsinvesteringer	271	593
Bankinnskudd	343	445
Andre eiendeler	51 303	160 428
Sum pensjonsmidler	337 068	442 221

Estimatavvik innregnet i totalresultat

Beløp i NOK 1 000	2012	2011
Årets estimatavvik på pensjonsforpliktelsen (ytelsesbaserte ordninger)	12 768	60 220
Årets estimatavvik på pensjonsmidler (ytelsesbaserte ordninger)	14 791	21 405
Netto resultatført estimatavvik for ytelsesbaserte ordninger	27 559	81 625

PENSJONSKOSTNADER

Beløp i NOK 1 000	2012	2011
Ytelsesbaserte pensjonsordninger	- 2 582	5 950
Innskuddsbaserte pensjonsordninger	85 028	44 666
Førtidspensjonsordninger og øvrige ordninger	- 927	1 887
Sum pensjonskostnader inkludert i årets lønnskostnad	81 520	52 502

PENSJONSKOSTNADER YTELSESBASERTE PENSJONSORDNINGER

Pensjonskostnad innregnet i resultatregnskap

Beløp i NOK 1 000	**2012**	**2011**
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	24 635	29 670
Tilskudd fra ansatte	- 2 838	
Avkorting av pensjonsordninger og planendringer	- 32 255	- 36 654
Rentekostnad av pensjonsforpliktelsen	20 487	38 503
Forventet avkastning på pensjonsmidler	- 14 725	- 28 570
Arbeidsgiveravgift	113	
Administrasjonskostnader	1 999	3 000
Sum pensjonskostnader innregnet i konsernets resultatregnskap	- 2 582	5 950